

Asia: VN/13118/2024

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Oulun kaupunki haluaa esittää lakiluonnoksesta seuraavat huomiot.

Lakimuutosesityksessä todetaan, että kuntien ja hyvinvointialueiden talouteen kohdistuvat vaikutukset ovat sidoksissa kuntien kykyyn ja mahdollisuuksiin vähentää korvausten piiriin kuuluvien henkilöiden riippuvuutta toimeentulotuesta. Toimeentulokiriippuvuuden ja sen muutosten arviointi on kuitenkin vaikeaa. Toimeentulokiriippuvuuden vähentäminen edellyttäisi merkittävää työllisyyden kasvua lyhyessä ajassa. Kotoutujat ovat kuitenkin vaikeasti työllistyvä ryhmä johtuen kielitaidon puutteesta, opiskelutaitojen puutteesta sekä traumataustan takia. Tämän perustella on epätodennäköistä, että toimeentulotuen maksamisesta aiheutuvien kustannusten korvausajan lyhentämisestä tulevat säästöt toteutuisivat siten, ettei kunnille ja hyvinvointialueille aiheutuisi kustannuksia.

Esitysluonnoksessa mainitaan, että korvausajan lyhentämisellä ei olisi heikentäviä vaikutuksia kuntien talouteen, mikäli kunnat pystyvät kotoutumista ja työllistymistä edistävillä toimillaan vähentämään näiden korvausten piirissä olevien kuntalaisten toimeentulokiriippuvuutta. Todellisuudessa tarvittaisiin lisäresursseja, jotta toimeentulotukea saavat kotoutujat saataisiin tuottavaksi osaksi yhteiskuntaa hallituksen asettaman kahden vuoden tavoiteajan puitteissa. Oulun kaupungin kanta on, että yhdessä muiden kuntien rahoitukseen kohdistuvien leikkausten kanssa muutos heikentää kuntien tosiasiallisia edellytyksiä suoriutua kotoutumisen edistämiseksi asetetuista velvoitteista. Näin ollen on epätodennäköistä, että esitysluonnoksen ehdotus kotoutujien toimeentulotuen korvausajan lyhentämisestä toisi julkiseen talouteen säästövaikutuksia.

Oulun kaupungin näkemyksen mukaan toimeentulotuen korvausajan lyhentämisellä voi olla epäsuoria vaikutuksia kuntalaisten oikeuksien toteutumiseen. Esityksen toteutuessa kuntien perus- ja ihmisoikeuksien turvaamisveloitteen täyttäminen vaarantuu, kuten myös valmiiksi haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden mahdollisuus päästä täysimääräisesti taloudellisiin, sosiaalisiin ja sivistyksellisiin oikeuksiinsa. On oletettavaa, että kynnys toimeentulotuen myöntämiseen tulee nousemaan. Täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki auttaa erityisesti tilapäisen suojelun saaneita pakolaisia osallistumaan kotoutumista edistäviin palveluihin, kuten

kotoutumiskoulutukseen. Mikäli toimeentulotukea ei korvata hyvinvointialueille ensimmäisen vuoden jälkeen, se tulee vähentämään työmarkkinatukeen oikeuttamattomien henkilöiden osallistumista muun muassa kotoutumiskoulutukseen, koska kyseiset henkilöt eivät saa täydentävää toimeentulotukea esimerkiksi bussilippuihin.

Esitysluonnoksen keskeisin tavoite on toteuttaa kehysriihen säästötavoitetta. Oulun kaupunki katsoo vaikutusten kuntatalouteen olevan merkittäviä ja jopa kohtuuttomia. Laki yhdessä asetusluonnosten kanssa tulee kiristämään kuntataloutta.

Willman Arto
Oulun kaupunki